

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

April 1935

De 'Loi fédérale sur les banques et les caisses d'épargne' werd in november 1934 in Zwitserland aangenomen. De 9e titel van deze wet handelt over 'Contrôle et revision' en is uiteraard van bijzonder belang voor accountants. De redactie besteedt hier veel aandacht aan: de wet is moeilijk en men heeft zich vóóraf grondig moeten oriënteren. Een uitvoerig schrijven van de voorzitter van het Verband Schweizerischer Bücherrevisoren, waarin deze antwoord geeft op een groot aantal door de redactie gestelde vragen wordt vrijwel in extenso weergegeven.

Van Noordwijk vervolgt zijn artikel van de vorige maand over de nieuwe Hollerith-machines met een uitvoerige beschrijving met toelichting van een tweetal toepassingen. Het eerste voorbeeld heeft betrekking op de winkeladministratie van een groot-winkelbedrijf in kruideniers- en grutterswaren. Grutterswaren! welhaast een vergeten woord in onze taal maar in de vooroorlogse jaren nog springlevend. Had niet een groot-winkelbedrijf een torenhoge silo laten bouwen voor de opslag van grutterswaren en kippevoer? Wat moet daarvan, eigenlijk nog maar zo weinig jaren geleden, een enorme hoeveelheid over de toonbanken van de toenmalige bedieningswinkels verhandeld zijn. Het tweede voorbeeld betreft de debiteurenadministratie van een verkoopmaatschappij. Deze heeft een tiental verkoopkantoren en per kantoor een aantal reizigers die volgens een vast routeschema hun rayon bewerken, daarbij tevens het incasso verzorgend. Beide voorbeelden hebben grote instructieve waarde; de werkzaamheden worden alle puntsgewijze gememoreerd. Zo blijkt uit het tweede voorbeeld dat alle kaarten van geliquideerde posten klantsgewijze post voor post op lijsten worden afgedrukt teneinde naderhand mogelijk gewenste informatie betreffende de omvang of het verloop van een debiteurenrekening te kunnen verstrekken. De meeste lezers van toen, gewend als zij waren aan een totaal andere wijze van administreren moet dit bij eerste lezing bizar in de oren hebben geklonken; daarbij dan ook nog lezend, dat het terugzoeken van enkele kaarten in de voorraad van honderdduizenden kaarten uiteraard veel meer tijd zou vergen moet hen met ontzag vervuld hebben.

Ook het derde grote artikel is een deel van een vervolgserie en handelt over de vraag of de accountant van een concern verplicht is het controleplan op

te maken van de buitenlandse accountant of althans diens controleplan heeft te beoordelen. Het is een commentaar van Glavimans op de polemieken van Dijker en Abraham Mey. Zoals dat wel meer het geval is blijkt ook hier een verschil in uitgangspunt te bestaan waardoor in vele opzichten de wederzijdse opmerkingen langs elkander heengaan. Uiteindelijk blijkt Mey in veel met Dijker te kunnen meegaan maar, zegt hij, dat is geen retraite maar dat betreft een ander vraagstuk dan dat hetwelk de aanleiding tot het debat was. Overigens meent Mey aan Dijkers opmerking omtrent de voorraadopneming (in een lampenfabriek) te mogen voorbij gaan. Dat vraagstuk is niet afgedaan, zegt hij, met een geestige poging om zijn standpunt ad absurdum te voeren; Dijker meende dat het standpunt van zijn opponent er toe zou moeten leiden dat alle lampen gecontroleerd zouden moeten worden op brandduur. Maar zegt Mey, met dergelijke argumenten zou men ook het onmogelijke van een kascontrole kunnen bewijzen (valse bankbiljetten enz.). Het komt mij voor dat Dijker met groot plezier de rol van enfant-terrible speelde wanneer het er om ging 'de Amsterdammers' met hun strakke logische redeneringen de voet dwars te zetten.

Een C.P.A. met een grote ervaring publiceert in een Amerikaans vakblad een door hem gevolgde methode bij het aanvaarden van een nieuwe opdracht. Hij laat dan namelijk elke verantwoordelijke employé ten overstaan van een notaris de volgende verklaring ondertekenen, welke hij vervolgens in ontvangst neemt:

'This letter which bears my signature, is to certify under oath that during my term of employment I have truthfully accounted for all moneys or goods received and/or disbursed, of whatever form, by proper entries on the books of . . . and to the best of my knowledge and belief the balancesheet and loss and gainstatements, which include physical inventories of alle merchandise and supplies handled, reflect the true financial position'. De man beweert dat eerlijke employé's dadelijk tekenen maar dat oplichters zich verraden door hun houding en dat onverwachte bekentenissen worden afgelegd voor het onderzoek eigenlijk begonnen is. Een Engelse commentator aarzelt niet om met gerechtvaardigde kritiek te komen. Er is nu eenmaal verschil tussen 'bloodhounds' en 'watchdogs'. Eerlijkheid dient verondersteld te worden totdat er reden is om aan het tegenovergestelde te denken. Hij zegt verder: 'The watchdog, according to ideas current on this side, positively detracts from his usefulness if, instead of keeping a bright lookout he spends his time with his nose to the ground in the attempt to scent out a crime.

R. W. Starreveld illustreert de snelheid die te bereiken is met niet-schrijvende telmachines. Zo zouden in een Engels bedrijf 53 meisjes dagelijks 880.000 posten, die voorkwamen op 500.000 verkoopbonnen over zes groepen uitsplitsen en recapitulieren. Zij letten daarbij op de juiste prijsstelling (700 artikelen!), de juistheid van de berekeningen en het al dan niet verkopen met extra provisie. Desalniettemin zou een gemiddelde snelheid behaald worden van 2000 posten per uur.